Rapport
Commissie financiën en beleid (CFB)

Nederlandse Gereformeerde Kerken
Hoopvol onderweg in Gods wereld

Voor de Synode Best 2026

Inhoudsopgave

1	Werkzaamheden commissie financiën en beleid		**4**
	1.1	Wat hebben we de afgelopen periode gedaan?	4
	1.2	Terugblik proces beleidsbegroting Synode Deventer 2023	4
	1.3	Reguliere begroting CFB 2027-2029	5
2	**Onderzoek beleidsprioriteiten 2027 - 2029**		**6**
	2.1	Regio's bevraagd	6
	2.2	De CFB heeft een bescheiden rol	6
3	**Onderzoek 'overige leden'**		**7**
	3.1	De opdracht	7
	3.2	Aantal opgegeven 'overige leden'	7
	3.3	Hoe is de groep 'overige leden' samengesteld?	8
	3.4	Nadere beschouwing	9
	Concept-besluit CFB Synode Best 2026		10
4	**Overzicht van alle commissies en instellingen**		**10**
	4.1	Bestuur Kerkpunt (BKP)	10
	4.2	Commissie liturgische ondersteuning (CLO)	11
	4.3	Missionaire steunverlening (Missiefonds)	11
	4.4	Commissie dovenpastoraat (CDP)	11
	4.5	Raad van Toezicht Theologische Universiteit Utrecht (RvT TUU)	11
	4.6	Bureau Studiefinanciering	12
	4.7	Commissie archief en documentatie (CAD)	12
	4.8	Commissie kerkelijke onderzoeken (CKO)	12
	4.9	Commissie contact en eenheid (CCE)	12
	4.10	Commissie relaties buitenland (CRB)	12
	4.11	Commissie relatie overheid (CRO)	13
	4.12	Commissie geestelijke verzorging (CGV)	13
	4.13	Commissie verzoening en recht (CVR)	13
	4.14	College kerkelijk beroep (CKB)	13
	4.15	Commissie kerkelijke adviezen (CKA)	13
	4.16	Commissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties (+ Meldpunt) (CSMKR)	13
	4.17	Commissie gedragscode (CGC)	14
	4.18	Commissie financiën en beleid (CFB)	14
	4.19	Commissie ondersteuning synode (COS)	14

4.20 Commissie belijdende kerk (CBK) 14
4.21 Commissie aansluiting VSE (CAV) 15
4.22 Stichting Evangelie en moslims (BEM) (PM) 15

5 Financiën kerkverband 16

5.1 Resultaat instellingen en commissies 2024-2025-2026 16
5.2 Baten uit het quotum 17
5.3 Terugblik 2024-2025-2026 17
5.4 Overzicht van de reserves en voorzieningen (in €) per 31 december 18
5.5 Ontwikkeling quotum (in €) afgelopen jaren 18
5.6 Ontwikkeling ledenaantallen NGK 19
5.7 De gevraagde budgetten 2027-2028-2029 19
5.8 Enkele overpeinzingen van de CFB 21
Concept-besluiten Synode Best bij de eerste behandeling van de budgetten 2027-2029 22

Bijlage 23

Bijlage 1: opdracht van de Synode Deventer 2023 23

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Nederlandse Gereformeerde Kerken. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met de commissie ondersteuning synode via: cos@ngk.nl.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

1 Werkzaamheden commissie financiën en beleid

1.1 Wat hebben we de afgelopen periode gedaan?

Nadat de Synode Deventer 2023 begin 2024 de begroting 2024-2026 definitief had vastgesteld, heeft de CFB haar financiële verantwoordelijkheid (beheer en toezicht) als gebruikelijk ingevuld. Vooral met de zelfstandige instellingen/commissies waar relatief veel geld heen ging, hielden we nauw contact. Dan hebben we het concreet over de TUU, Kerkpunt, Missionaire Steunverlening (Verre Naasten) en het Archief- en Documentatiecentrum ADC (samen goed voor 85% van het totale landelijke budget).

Het Steunpunt Kerk*en*Werk voerde de administratie voor de CFB. De jaarrekeningen kregen een goedkeurende verklaring van de accountant.
Inmiddels wordt de controle uitgevoerd door Van Ree accountants.
Vanaf 2024 is er één administratie van de NGK: hoewel de GKv en de NGK per 1 mei 2023 samen verder gingen, liepen de gescheiden administraties in 2023 nog gewoon door. Het integratieproces van de administraties is probleemloos verlopen.

De oude overeenkomst met de belastingdienst inzake het niet in rekening brengen van BTW voor de onderlinge dienstverlening is opgezegd door de belastingdienst. Daarom zijn nieuwe overeenkomsten gemaakt (kosten voor gemene rekening) waarmee nagenoeg hetzelfde wordt bereikt, maar die helaas wel minder flexibiliteit in zich hebben.

In 2026 werd een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten ten behoeve van de leden van alle NGK-commissies.

De CFB was – net als de TUU - actief betrokken bij alle zaken rond de verhuizing van het Archief en Documentatiecentrum (ADC) van Kampen naar Utrecht. Het pand in Kampen is verkocht en het ADC huurt ruimte bij de TUU. Het personeel is formeel in dienst bij de TUU en wordt gedetacheerd bij het ADC. Hiervoor moesten de nodige overeenkomsten worden opgesteld.
De commissie archief en documentatie (CAD) had nog een eigen bankrekening. Nu deze commissie niet meer de zorg heeft voor een pand, zal zij vanaf 1-1-2027 geen eigen bankrekening meer hebben. De financiën lopen net als bij de andere commissies via de centrale administratie. De onderhoudsvoorziening van het pand is vrijgevallen bij de jaarrekening van 2025.

De hulp aan steunbehoevende kerken was voorheen belegd bij het Missiefonds. Na het besluit om Verre Naasten de opdracht te geven om missionaire projecten (in Nederland) de nodige ondersteuning te bieden, was het onderdeel ‘steunbehoevende kerken’ aan de CFB toebedeeld.
In de afgelopen periode zijn er geen nieuwe steunaanvragen geweest. Wel werden twee bestaande situaties van steun (aan voormalige NGK-kerken) voortgezet. Vanaf 2027 is deze steun afgebouwd.

1.2 Terugblik proces beleidsbegroting Synode Deventer 2023

Op de Synode Deventer 2023 waren er nog twee commissies die zich met de financiën van het landelijk kerkverband bezighielden: de commissie financiën en beheer (CFB) en de commissie beleidsbegroting (CBB). Het was de bedoeling van de Synode Zoetermeer 2022 dat de bespreking niet alleen zou gaan over geld, maar ook over wat met dat geld gedaan zou worden. Zoetermeer had de CBB een aantal beleidsprioriteiten meegegeven:

1. Gemeenten helpen bij het maken van eigen beleid, nu de kerkorde meer vrijheid geeft aan de kerken.
2. Regio’s ondersteunen bij hun functioneren.
3. Een minder eenzijdige samenstelling van de synode en een beter opzet.
4 Missionaire presentie van de kerk in haar omgeving.
5. Aandacht voor jongeren en jong-volwassenen.

Naar het oordeel van CBB en CFB waren deze prioriteiten in voldoende mate opgenomen in de plannen voor de periode 2024-2026.

De begroting 2024-2025-2026 was een coproductie van de CFB en de CBB (door Deventer samengevoegd tot commissie financiën en beleid, CFB). Naast de gebruikelijke integrale begroting met als onderdelen alle landelijke instellingen en commissies en een raming van het benodigde quotum, was voor het eerst een uitvoerig overzicht gemaakt van wat elke instelling en commissie zoal deed én wat de inhoudelijke voornemens waren voor de nieuwe periode. Hiermee werd de synode in positie gebracht om te beoordelen of het geld zinvol werd ingezet d.w.z. dienstbaar was aan de plaatselijke kerken en het kerkverband. En tevens kreeg de synode een handzaam overzicht van wat zoal aan de orde is binnen het kerkverband.

Van verschillende synodeleden hebben wij positieve reacties ontvangen over deze opzet van de begroting. Daarom hebben wij deze aanpak ook nu toegepast.

De begroting is op de eerste zittingsdag 17 november 2023 behandeld. Dat was ook nodig omdat de nieuwe begrotingsperiode al inging op 1 januari 2024. De budgetten zijn toen in eerste instantie *voorlopig vastgesteld*. Daarmee was er een duidelijk financieel en inhoudelijk kader voor de volgende synodezittingen en -besprekingen. De voorlopige vaststelling van de budgetten betekende niet dat alle ruimte voor een discussie over geld verdwenen was. Als de synode van oordeel zou zijn dat middelen beschikbaar moesten worden gesteld voor een door de synode gewenst of noodzakelijk extra doel, was dat in beginsel mogelijk. Hieromtrent bestaat een spelregel, opgenomen in de landelijke regeling 'huishoudelijke regeling synode':

> 12.1 Besluiten met financiële consequenties worden genomen na advies van de landelijke commissie financiën en beleid (CFB). Zie verder de regeling "E7 financiën landelijk kerkverband".

Na de voorlopige vaststelling van de begroting werden door de synode besluiten genomen met financiële consequenties:

1. € 44.000 voor missionaire dienstverlening (impactanalyse, bezoek regio's)
2. € 22.000 commissie contact en eenheid (lidmaatschap Raad van Kerken)
3. € 62.000 commissie kerkelijke adviezen (betaalde medewerker)
4. € 10.000 trendrapport (nieuwe opdracht)

De CFB is niet om advies gevraagd bij 1 en 2. Met betrekking tot 3 heeft de synode het deels negatieve advies van de CFB niet opgevolgd. Onderdeel 4 is zelfs niet opgenomen in de definitieve eindbegroting die op 9 maart 2024 werd vastgesteld. De CFB ontdekte dat besluit pas later.

De CFB vraagt de synode nadrukkelijk zich te houden aan de hiervoor genoemde bepaling uit de huishoudelijke regeling synode.

1.3 Reguliere begroting CFB 2027-2029

bedragen in €

	Per jaar	Hele periode
Uitvoering financiële administratie	22.000	66.000
Reis-/vergaderkosten commissie	1.500	4.500
Kosten accountant en advies	8.000	24.000
Kantoor, automatisering, website	5.500	16.500
Steunbehoevende kerken *)	-	-
Totaal	37.000	111.000

*) Eventuele bijdragen aan steunbehoevende kerken kunnen ten laste komen van de daarvoor bestemde reserve.

De commissie was als volgt samengesteld:

H.J. (Hermann) Toebes, voorzitter	2020
J.W. (Jan Willem) Janssens, secretaris	2020
H. (Henk) Rompelman, penningmeester	2017
G.J. (Gerco) van den Broek	2017
S.R.S. (Sander) Datema	2020
A.T. (Aaike) Kamsteeg	2020
P.H.L. (Peter) Koolstra	2017

Afredend zijn Henk Rompelman en Peter Koolstra, terwijl ook Hermann Toebes de commissie gaat verlaten. Voor Henk dragen we ook in de functie van penningmeester voor: John de Leeuw te Amersfoort. De voordracht in de andere vacature(s) volgt later.

2 Onderzoek beleidsprioriteiten 2027 - 2029

2.1 Regio's bevraagd

In 2025 heeft de CFB de regio's benaderd met de vraag wat de plaatselijke kerken zoal bezighoudt, zodat de landelijke instellingen en commissies daarop kunnen inspelen.
Op ons verzoek hebben 18 van de 28 regio's gereageerd. Begin 2026 kwam de CFB er achter dat een min of meer vergelijkbare vraag was gegeven aan Kerkpunt, de TUU en Verre Naasten (missiefonds): hun was gevraagd een trendrapport op te stellen. Wij hebben toen afgesproken dat beide opdrachten in het trendrapport zouden worden gecombineerd. CFB heeft vervolgens meegedaan aan het opstellen van het trendrapport. De opbrengst van de vraag aan de regionale vergaderingen is in dat rapport opgenomen.
De belangrijkste onderwerpen die in de regio's bij de kerken spelen zijn:

- Nu de plaatselijke gemeenten meer beleidsvrijheid hebben over tal van onderwerpen zijn zij aan de slag met **visie en beleid**: toegang tot het avondmaal, doop en overdoop, huwelijk en relaties, seksuele geaardheid, enz. Dat is best lastig en veel kerken kunnen op dit punt inhoudelijke en procesmatige ondersteuning goed gebruiken.
- Hoe betrekken we **jongere generaties** en houden we elkaar vast?
- Hoe onderhouden we relaties met **andere kerken**?
- Het vinden van kader **(ambtsdragers)** is niet overal gemakkelijk.
- Hoe kunnen we in de gemeente werken aan **geloofsgroei** en onderlinge verbondenheid?
- Hoe geven we inhoud aan onze **missionaire opdracht**?
- Hoe verhouden wij ons als kerkelijke gemeente tot de (ontwikkelingen in) de **samenleving**?

Verder verwijzen wij naar het trendrapport voor nadere beschouwingen.
Wij hebben geconstateerd dat de instellingen en commissies die veel in directe zin te maken hebben met de vragen die bij de kerken leven (Kerkpunt, TUU, Missiefonds/Verre Naasten, commissie kerkelijke adviezen) actief aan de slag zijn met de gesignaleerde trends en behoeften.

2.2 De CFB heeft een bescheiden rol

Omdat we als CFB niet alleen de financiën beheren maar ook nagaan of het geld ingezet wordt om daadwerkelijk de kerken ten dienste te zijn bij de vraagstukken waar zij voor staan, m.a.w. of het geld gebruikt wordt voor de beleidsmatige prioriteiten, voeren we ook de B van beleid in onze commissienaam. Voor alle duidelijkheid merken wij op dat de CFB geen rol heeft bij beleidsmatige keuzes van meer theologische aard, zoals man-vrouw-ambt, homoseksualiteit in de kerk, vragen rond doop en avondmaal, enzovoorts. Dergelijke keuzes maakt de synode. De landelijke instellingen/commissies kunnen vervolgens de gemeenten wel helpen om die beleidskeuzes plaatselijk handen en voeten te geven.

3 Onderzoek ‘overige leden’

3.1 De opdracht

Aan alle NGK-kerken wordt jaarlijks gevraagd het aantal leden per 1 oktober op te geven. Er zijn vier categorieën: doopleden, belijdende leden, leden CGK (bij samenwerkingsgemeenten) en ‘overige leden’.
De Kerkorde kent (artikel C3.1) belijdende leden, doopleden en ‘*wie op andere wijze met haar verbonden zijn*’. De term ‘overige leden’ wordt niet gebruikt en de Kerkorde hanteert hier ook een nogal algemene omschrijving.
De Synode Deventer 2023 heeft aan de commissie financiën en beleid (CFB) de opdracht gegeven om te onderzoeken of het aantal ‘overige leden’ toeneemt, wat daarvan de oorzaak is en waaruit deze groep bestaat.

Om een beter beeld te krijgen van deze groep, hebben we een vragenlijst uitgezet bij 50 kerken. Het ging vooral om kerken die de grootste aantallen ‘overige leden’ hebben opgegeven per 1-10-2025.
Van de 50 kerken hebben 35 gereageerd. Deze 35 ‘vertegenwoordigen’ 35% van het totale aantal ‘overige leden’. Het beeld dat hieruit ontstaat is naar onze inschatting behoorlijk representatief.

3.2 Aantal opgegeven ‘overige leden’

Alle NGK-kerken samen hebben in de afgelopen drie jaar de volgende aantallen doorgegeven:

Jaar	2025	2024	2023
Aantal	5.862	5.057	4.338

Op het eerste gezicht zou je zeggen dat er sprake is van een toenemend aantal.
Het is echter sterk de vraag of dit ook daadwerkelijk het geval is.
We maken de volgende kanttekeningen:

a. In elk geval hebben twee kerken onjuiste of onduidelijke gegevens verstrekt. Zo zijn bij een samenwerkingsgemeente de leden van de PKN ook als ‘overige leden’ meegeteld. Het totaal aantal overige leden per 1-10-2025 wordt daardoor met 1.273 verminderd. Uitkomst: 4.589.
b. Niet elke kerk heeft consequent in elk van de drie jaren een aantal ingevuld. Zo zien we dat een aantal kerken in 2023 en 2024 niets hebben ingevuld en in 2025 soms forse aantallen. Het is onwaarschijnlijk dat bij die kerken in 2023 en 2024 geen ‘overige leden’ waren. Hierbij gaat het om enige honderden ‘overige leden’!
c. Bij sommige kerken zien we de opgegeven aantallen in de afgelopen drie jaar nogal veranderen. Neem bijv. een reeks 227 – 208 – 39; of 77 – 74 -3. Het is onwaarschijnlijk dat van 2023 naar 2024 het aantal ‘overige leden’ van deze gemeente zo fors gegroeid is (van 39 naar 208 of van 3 naar 74).
d. Uit de ingezonden reacties op onze vragenlijst blijkt dat de administratie op dit onderdeel niet overal even nauwkeurig is.

De conclusie is dat het aantal *opgegeven* ‘overige leden’ per 1 okt 2025 (gecorrigeerd) 4.589 is en geen betrouwbare uitspraak gedaan kan worden over de vraag of sprake is van een daadwerkelijke toename in de afgelopen drie jaar.

Enig inzicht in de opgegeven aantallen per 1-10-2025 ontstaat uit de volgende tabel.

categorie aantal overige leden	aantal kerken	totaal aantal overige leden
>100	7	2.014>741 *)
50-100	12	766
25-50	40	1.417
10-25	71	1.189
1-10	88	476
0 / niet opgegeven	45	0

*) Gecorrigeerd voor fouten (zie hiervoor)

3.3 Hoe is de groep 'overige leden' samengesteld?

In de vragenlijst aan de kerken hebben wij een aantal mogelijke categorieën 'overige leden' aangegeven, maar kerken konden daarnaast ook andere soorten overige leden benoemen.
Zoals eerder aangegeven hebben we gegevens ontvangen over 35% van de 'overige leden'. Ondanks het feit dat niet alle kerken de gegevens even duidelijk of even exact hebben ingevuld, menen we dat we een voldoende betrouwbaar en bruikbaar beeld hebben gekregen van de samenstelling van de groep 'overige leden'.

We hebben uiteindelijk de volgende categorieën onderscheiden:

a. Gastleden conform de Kerkorde, artikel C10.3 (bijvoorbeeld studenten die in hun studentenstad lid worden en in hun thuisgemeente gastlid blijven of omgekeerd).
b. Jonge kinderen die niet gedoopt zijn omdat ouders bezwaren hebben tegen de kinderdoop óf de keuze voor doop/belijdenis overlaten aan het kind bij het volwassen worden óf omdat beide ouders geen belijdende leden zijn en dat ook nog niet willen worden.

   Kanttekening: Vooral bij grote kerken kon men binnen deze categorie geen onderscheid maken omdat er geen registratie is van de redenen dat kinderen niet gedoopt zijn/worden. In een enkel geval is de 'kinderzegen' een alternatief voor de doop. Vaak worden kinderen die relatief kort voor de teldatum geboren zijn, maar naar verwachting na de teldatum gedoopt worden, ook onder 'overige leden' opgegeven.
c. Niet of anders-gelovige partners van belijdende leden.
d. Volwassenen die niet gedoopt zijn, geen belijdenis hebben gedaan, maar toch kunnen functioneren als belijdende leden.
e. Personen die niet gedoopt zijn, geen belijdenis hebben gedaan, maar met enige regelmaat/af en toe de diensten bezoeken of meedoen aan activiteiten, dan wel anderszins een zekere mate van binding met de gemeente voelen. Soms worden deze aangeduid als 'vrienden'.
f. Overig (pleegkinderen, asielzoekers, meedoen aan een missieproject, volwassenen die niet gedoopt zijn en later een keuze zouden maken maar dit nog niet gedaan hebben, …)

In de volgende tabel is aangegeven hoe de verdeling van de 'overige leden' is over de 6 genoemde categorieën:

Categorie	percentage
A	7%
B	29%
C	14%
D	5%
E	28%
F	17%
	100%

3.4 Nadere beschouwing

Bij de vaststelling van de Kerkorde van de NGK is o.a. de vraag opgeworpen of naast doop- en belijdende leden als derde categorie de term 'gastleden' passend zou zijn. Omdat hiervan geen sluitende definitie kon worden gegeven én omdat de praktijk nogal divers is, is gekozen voor de aanduiding '*wie op andere wijze met haar verbonden zijn*'.
De term 'overige leden' is feitelijk onjuist omdat de mensen uit deze categorie geen lid zijn. Voor de gastleden conform KO artikel C10.3 kan eventueel de aanduiding 'leden' worden gehanteerd.

De grootste categorie 'overige leden' bestaat uit (nog) niet-gedoopte kinderen.
De kinderdoop is niet bij alle kerkleden meer vanzelfsprekend. Desgevraagd gaven de kerken - op enkele uitzonderingen na - deze kinderen niet op als doopleden, wat je als formeel correct zou kunnen beschouwen.
Het zijn van belijdend lid is bij kerken die kinderen aan het avondmaal toelaten, voor deelname aan dit sacrament niet meer vereist.
Er is een (beperkt) aantal kerken waar (oudere) doopleden feitelijk dezelfde rechten hebben als belijdende leden. We gaan hier niet in op de vraag of dit kerkordelijk gezien correct is. Desgevraagd gaven zij aan dat deze als doopleden worden opgegeven bij de 1-oktober-telling.
Omdat het vooral een kwantitatief onderzoekje was, kunnen we geen verdiepende kwalitatieve duiding geven.

Wel trekken we de volgende conclusies:

a. Het is niet goed om de term 'overige leden' te hanteren. Een duiding als '*overigen die met de gemeente verbonden zijn'* sluit beter aan bij de formulering van de Kerkorde.
b. Volwassenen die gedoopt zijn maar feitelijk functioneren als belijdende leden, zouden beter als belijdend lid kunnen worden opgegeven, al dan niet in een aparte categorie. Dit kan als *advies* in het formulier van de 1-oktober-telling worden opgenomen.
c. Voor de niet-gedoopte kinderen die als 'overige leden' worden opgegeven, kun je de vraag stellen of zij soms niet beter als dooplid (al dan niet in een aparte categorie) kunnen worden opgegeven. Wellicht is een wat uitgebreidere omschrijving van de categorie doopleden wenselijk, zodat bijvoorbeeld kinderen van 'gewoon' meelevende ouders die bewust niet kiezen voor de kinderdoop (wel bijv. de kinderzegen ontvangen of de keuze overlaten aan het kind later,…) wel in de telling meegenomen worden: zowel ten behoeve van een reëel beeld van het totale aantal NGK-leden als in het kader van de redelijkheid om net als bij gedoopte kinderen bij te dragen aan de kosten van het landelijk kerkverband. Ook dit kan aan de kerken worden *geadviseerd*.

Overigens kunnen eventuele wijzigingen in het telformulier pas in 2027 aangebracht worden. De gemeenten moeten hiervan tijdig (begin 2027) op de hoogte worden gesteld. De te hanteren formuleringen zullen nog onderwerp zijn van nader overleg tussen de commissie financiën en beleid en Steunpunt Kerk*en*werk en we zullen de commissie kerkelijke adviezen daar ook bij betrekken vanwege de kerkrechtelijke aspecten.

Concept-besluit CFB Synode Best 2026

De Synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, gehouden in Best 2026, besluit

Besluit 1:

a. de commissie financiën en beleid decharge te verlenen van het gevoerde financiële beleid en beheer in de jaren 2024, 2025 en 2026;
b. kennis te nemen van de rapportage over de 'overige leden';
c. voor de jaren 2027, 2028 en 2029 een budget voor deze commissie vast te stellen van in totaal € 111.000;

en aan de commissie financiën en beleid de volgende opdrachten te geven:

Besluit 2:

a. draag zorg voor het beheer van de financiën van het landelijk kerkverband van de Nederlandse Gereformeerde Kerken in overeenstemming met de daartoe vastgestelde landelijke regeling 'financiën landelijk kerkverband' bij artikel E7 van de Kerkorde;
b. bereid de begroting 2030 – 2032 voor, zodanig dat de synode daarover integrale en beleidsrijke besluiten kan nemen;
c. overleg daartoe tijdig met de landelijke commissies en instellingen over hun beleidsmatige prioriteiten en budgettaire wensen en werk samen met de instellingen die voor de volgende synode een trendrapport opstellen;
d. neem aanvragen van steunbehoevende kerken in ontvangst en handel deze af in afstemming met Verre Naasten (Missiefonds) en verleen in voorkomende gevallen steun in overeenstemming met de landelijke regeling E7 (financiële steunverlening);
e. en rapporteer hierover aan de synode van 2029.

Gronden:

1. De werkzaamheden voor het financieel beheer zijn vastgelegd in de landelijke regelingen bij artikel E7 van de Kerkorde.
2. Het is goed om de bestaande commissies en instellingen tijdig te betrekken bij het formuleren van beleidsmatige prioriteiten, die dienstbaar zijn aan de plaatselijke kerken en het kerkverband.

4 Overzicht van alle commissies en instellingen

4.1 Bestuur Kerkpunt (BKP)

Kerkpunt is een kerkelijke instelling met een eigen statuut, een bestuur en een directeur. De inkomsten komen grotendeels uit het landelijk quotum, maar ook betalen kerken bij bepaalde diensten een aanvullende bijdrage.
Kerkpunt ondersteunt en inspireert de plaatselijke kerken bij het kerk-zijn in brede zin: diaconaat, gemeente-ontwikkeling, pastoraat, leidinggeven, liturgie, missionair, jeugdwerk, predikanten,…
Inhoudelijk sluit het werk van Kerkpunt goed aan bij de thema's die spelen volgens het Trendrapport. We verwijzen verder naar het rapport van Kerkpunt.
In de afgelopen zes jaar is de bijdrage uit het quotum onveranderd gebleven op het niveau van € 600.000 per jaar. De daadwerkelijk kosten van de afgelopen jaren waren hoger en kon een beroep gedaan worden op de reserve van Kerkpunt. Ook in de komende periode wordt deze reserve aangesproken.
De kosten betreffen vooral salarislasten. Deze zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Er wordt een bijdrage gevraagd van € 740.000 per jaar.
Voorgesteld wordt om over drie jaar weer een Trendrapport op te stellen. Daarvoor wordt een bijdrage van € 10.000 gevraagd.

4.2 Commissie liturgische ondersteuning (CLO)

Deze commissie houdt zich bezig met ontwikkelingen met betrekking tot liturgie en kerkmuziek. Zij is ook bereikbaar voor advies over deze thema's.
Er wordt nauw samengewerkt met Kerkpunt.
De commissie is vertegenwoordigd in de Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied en heeft contact met de instanties die zich bezighouden met bijbelvertaalprojecten.
De belangrijkste opdracht is om de liturgische formulieren te onderhouden en te publiceren. De vragen bij de doop, openbare geloofsbelijdenis, etc. worden door de synode vastgesteld en behoren ongewijzigd te worden gebruikt. De tekst van de formulieren wordt voor gebruik aanbevolen, maar kan desgewenst worden aangepast.
De commissie blijft actief m.b.t. de bestaande formulieren (actueel houden, aanpassingen aanbrengen, etc.) en er wordt gewerkt aan teksten die gebruikt kunnen worden bij aandacht in de gemeente voor homoseksuele relaties.
Het gevraagde budget ad € 4.500 is voor reis- en vergaderkosten.

4.3 Missionaire steunverlening (Missiefonds)

Het 'Missiefonds' is in opdracht van de Synode Deventer 2023 in de afgelopen drie jaar uitgevoerd door Verre Naasten binnen de door de synode vastgestelde kaders.
Het Missiefonds stimuleert, beoordeelt en adviseert missionaire initiatieven in Nederland en verleent financiële steun als aan de geldende voorwaarden is voldaan. Zo moet een project inhoudelijk en financieel gedragen worden door een aantal kerken (steun van de regio); het Missiefonds kan aanvullende middelen beschikbaar stellen.
Er wordt nauw samengewerkt met Kerkpunt. Kerkpunt richt zich op advies en toerusting. Missiefonds en Kerkpunt zijn verenigd in het 'Missieloket' waar kerken terecht kunnen met vragen. Verre Naasten werkte mee aan het Trendrapport.
Er wordt een budget gevraagd van € 650.000, vergelijkbaar met het budget in de afgelopen drie jaar. Het is de bedoeling dat Verre Naasten de opdracht krijgt voor de uitvoering van het Missiefonds binnen de door de synode vastgestelde kaders.

4.4 Commissie dovenpastoraat (CDP)

De commissie werkt nauw samen met het Interkerkelijk DovenPastoraat (PKN, CGK en NGK). Dit IDP zijn 4 dovenpredikanten actief (2 PKN, 1,3 fte; 1 CGK, 1 fte; 1 NGK, 1 fte) met een onderlinge werkverdeling over het land.
In het rapport van de commissie wordt gemeld dat er nogal wat in verandering is. Veel mensen met een gehoorprobleem willen zoveel mogelijk ondersteund worden in hun eigen gemeente. Wij verwijzen hiervoor naar het rapport.
Het budget voor de commissie ad € 350.457 is hoofdzakelijk bestemd voor de salaris- en bijbehorende kosten van de predikant. De toename van het gevraagde budget is een gevolg van de toegenomen personeelskosten.

4.5 Raad van Toezicht Theologische Universiteit Utrecht (RvT TUU)

Het bestaan van de Theologische Universiteit is verankerd in de Kerkorde van de NGK vooral vanwege de opleiding tot predikant. Maar de TUU doet meer. Het is een wetenschappelijke instelling voor onderwijs en onderzoek. Niet elke afgestudeerde student wordt predikant. In de afgelopen jaren is de TUU verhuisd naar Utrecht: een forse inspanning, fysiek en financieel. Opgemerkt wordt dat de TUU in korte tijd een duidelijke positie in Utrecht heeft verworven. De TUU groeit in aantallen studenten en aan diversiteit in onderwijs- en onderzoeksthema's.
De TUU heeft meegewerkt aan het Trendrapport en heeft de band met de kerken versterkt door bezoeken aan de regionale vergaderingen.
De TUU werkt samen met andere instellingen zoals de PThU. De speerpunten sluiten goed aan bij het Trendrapport.
De afgelopen drie jaar kon vanwege extra overheidssubsidie de bijdrage vanuit de kerken verlaagd worden van € 2.100.000 per jaar naar € 1.600.000 per jaar. De personele kosten zijn echter fors toegenomen en ook

de huisvestingslasten zijn gestegen. De TUU heeft kritisch gekeken naar de uitgaven, maar heeft een bijdrage nodig van € 1.800.000 per jaar in de komende periode.

4.6 Bureau Studiefinanciering

Het Bureau Studiefinanciering helpt studenten die zich melden voor de opleiding tot predikant financieel wanneer zij niet op andere wijze de studie kunnen bekostigen. De commissie financiën en beheer neemt volgens het voorgestelde aangepaste statuut de rol over van de Raad van Toezicht van de TUU als toezichthouder. Omdat er nog voldoende geld in kas is, wordt geen bijdrage uit het quotum gevraagd.

4.7 Commissie archief en documentatie (CAD)

De commissie draagt zorg voor het verzamelen en beheren van archief- en documentatiemateriaal dat van belang is voor de geschiedenis van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, met name sinds de Vrijmaking van 1944 en volgende jaren. Het materiaal is ondergebracht in het Archief- en documentatiecentrum (ADC). Het ADC is in 2026 verhuisd van Kampen naar Utrecht. Om het ADC een duidelijke plek te geven binnen de NGK, wordt een landelijke regeling aan de synode ter vaststelling voorgelegd.

4.8 Commissie kerkelijke onderzoeken (CKO)

Deze commissie is betrokken bij onderzoeken die gericht zijn op beroepbaarstelling en preekbevoegdheid. Daarnaast vormt zij zich een oordeel of een bijzondere taak bij het ambt van predikant past, of een predikant na losmaking predikant kan blijven en of regelingen bij maatregelen rond een predikant passend zijn.
Deze commissie was nieuw in de afgelopen periode en het gevraagde budget bleek ontoereikend. Jaarlijks werden zo'n 20 onderzoeken uitgevoerd.
Inmiddels is er drie jaar ervaring. De commissie verwacht voor de komende periode een min of meer gelijke hoeveelheid werk, waarvoor net als in de afgelopen periode naar verwachting € 15.700 nodig is.

4.9 Commissie contact en eenheid (CCE)

De commissie contact en eenheid onderhoudt de oecumenische contacten met Nederlandse kerken, onder andere met de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK), de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland (vGKN) en de Protestantse Kerk Nederland (PKN), op verschillende niveaus. De commissie stimuleert en ondersteunt stappen die worden gezet richting kerkelijke eenheid en adviseert op verzoek ook plaatselijke kerken in dit proces. Soms is een advies voorgeschreven: als een gemeente verder gaat en een samenwerkingsgemeente wil vormen. Zie hierover regeling E8. De commissie stelt dan een advies op aan de regio.
Verder vertegenwoordigt de commissie de NGK binnen oecumenische platforms, zoals de Raad van Kerken, het Contact Orgaan Gereformeerde Gezindte en de Nationale Synode. In haar rapport gaat de commissie in op de actuele ontwikkelingen op het kerkelijk erf in ons land, in het bijzonder bij de CGK.
Een budget van € 92.900 wordt gevraagd, waarvan het grootste deel (€ 78.000) de kosten betreft van het lidmaatschap van de Raad van Kerken.

4.10 Commissie relaties buitenland (CRB)

Een wezenlijk onderdeel van de taak van deze commissie is het informeren en laten meeleven van de buitenlandse relaties, en hun gemeenteleden, met de ontwikkelingen binnen de NGK.
Daarnaast is het haar taak om de leden van de NGK-gemeenten op de hoogte te brengen van ontwikkelingen in Christus' wereldwijde kerk, waarbij het stimuleren van gebed en dankzegging in concrete situaties mogelijk is.
Contact en samenwerking met de Deputaten Buitenland van de Christelijke Gereformeerde Kerken vindt plaats, en, indien gewenst is er contact met de Gereformeerde Hogeschool Viaa te Zwolle en de Theologische Universiteit Utrecht.
Er is afstemming en samenwerking met Verre Naasten.
Het gevraagde budget € 101.650 is vrijwel gelijk aan dat van de vorige periode.
Een kleine aanpassing wordt gevraagd van KO (art. E9) en de landelijke regeling.

4.11 Commissie relatie overheid (CRO)

Deze commissie behartigt de belangen van de NGK bij de (rijks)overheid. Dit gebeurt samen met andere kerken in het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO).
Waar het de geestelijke verzorging betreft (een onderdeel van het CIO), werkt de commissie samen met de NGK-commissie geestelijke verzorging (CGV).
Voor de onderwerpen die in de afgelopen periode aan de orde waren, verwijzen we naar het rapport.
Het gevraagde budget (€ 75.415) is voor het overgrote deel (96%) bestemd voor de bijdrage aan de kosten van het CIO.

4.12 Commissie geestelijke verzorging (CGV)

De commissie houdt zich bezig met het begeleiden van geestelijk verzorgers die namens onze kerken werkzaam zijn in de gezondheidszorg, justitie, krijgsmacht en politie. De commissie is vertegenwoordigd in de betreffende commissies van het CIO. Er wordt een budget gevraagd van € 16.590. De commissie heeft geen nieuwe beleidsvoorstellen. Geattendeerd wordt op een dreigend tekort aan geestelijk verzorgers.

4.13 Commissie verzoening en recht (CVR)

Deze (tijdelijke) commissie was het aanspreekpunt voor kerkleden en kerkelijke vergaderingen om ervaringen van onrecht te melden, verband houdende met het proces van hereniging van de GKv en de NGK en wat er in het verleden is voorgevallen. Beoogd doel: het bevorderen van recht, verzoening en vrede.
De commissie meldt dat recent geen meldingen meer zijn geweest.
Het werk van de commissie kan dus worden beëindigd.

4.14 College kerkelijk beroep (CKB)

Dit college behandelt beroepszaken vanuit de kerken. In de afgelopen periode liep het gelukkig niet storm met beroepszaken. Ten opzichte van de vorige periode kan het budget gehalveerd worden tot € 5.000.

4.15 Commissie kerkelijke adviezen (CKA)

Deze commissie is deels een voortzetting van de commissie die kerkordelijke/kerkrechtelijke zaken behandelde. De commissie is nu daarnaast ook nadrukkelijk een plek waar kerken en kerkleden terecht kunnen met kerkrechtelijke vragen.
De commissie heeft een betaalde inhoudelijk medewerker voor 0,2 fte.
Gebleken is dat men de weg naar deze commissie goed weet te vinden, soms met gemakkelijke vragen, soms met complexe kwesties.
Op de website van de NGK is een rubriek geopend met veel gestelde vragen en antwoorden. Mede naar aanleiding van zich voordoende vragen en kwesties heeft de commissie een groot aantal voorstellen tot aanpassing/aanscherping van de Kerkorde. Er wordt een budget gevraagd van € 74.500, vergelijkbaar met de kosten in de afgelopen periode.
De commissie stelt voor een nieuwe commissie pastoraat aan predikanten in te stellen en hiervoor € 3.000 beschikbaar te stellen.

Onder de CKA ‘valt’ de Interkerkelijke Commissie voor Geschilbehandeling (ICG). Dit is een commissie voor de NGK en de CGK. Het gaat om geschillen tussen gemeenteleden en de predikant/de kerkenraad of tussen de predikant en de kerkenraad. Het doel is herstel van de vrede. Het gevraagde aandeel in de kosten voor de NGK is € 6.450.

4.16 Commissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties (+ Meldpunt) (CSMKR)

De commissie heeft de opdracht om binnen het Samenwerkingsverband Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties bij te dragen aan de kwaliteit en het functioneren van het Meldpunt Seksueel Misbruik, de behandeling van klachten, de beschikbaarheid van gemeentebegeleiders en de verdere ontwikkeling van beleid ten dienste van de veiligheid in de kerken. Daarnaast is gevraagd de mogelijkheden te onderzoeken voor een betere aanpak van machtsmisbruik en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag.

Het Meldpunt is een samenwerkingsverband van NGK, CGK, Hersteld Hervormde Kerk, voortgezette Gereformeerde Kerken Nederland en de Gereformeerde Kerken.
Er is sprake van een duidelijk toenemend beroep op het Meldpunt. Daarom wordt voorgesteld de bijdrage per lid te verhogen van € 0,14 naar € 0,36. Met gemiddeld 124.850 leden gaat het dan om € 44.946 per jaar. Voor de commissie zelf zijn de (reis- en vergader)kosten € 2.000 per jaar.

4.17 Commissie gedragscode (CGC)

Deze commissie kreeg de opdracht een gedragscode op te stellen voor werkers in de kerk. Die opdracht is uitgevoerd. Voorgesteld wordt om de implementatie van deze code te beleggen bij de commissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties.
Daarmee kan het werk van deze commissie als beëindigd worden beschouwd.

4.18 Commissie financiën en beleid (CFB)

Deze commissie draagt zorg voor het beheer van de financiën van het kerkverband en bereidt de begroting voor elke volgende synode voor, zodanig dat de synode hierover integrale en beleidsrijke besluiten kan nemen.
Deze taken zijn vastgelegd in een landelijke regeling E7.
De commissie stelt jaarlijks op basis van de vastgestelde begroting het quotum vast: de bijdrage die per belijdend resp. dooplid door de kerken moet worden afgedragen. Gevraagd wordt een bedrag van € 111.000, nagenoeg hetzelfde als in de huidige periode. Het grootste deel van dit budget gaat naar Steunpunt Kerk*en*Werk voor de uitvoering van de financiële administratie van het gehele kerkverband en de jaarlijkse accountantscontrole.
In het rapport staat ook het resultaat van twee aparte opdrachten: wat speelt er aan thema's/vraagstukken binnen de kerken én hoe zit het met de 'overige leden' die de kerken opgeven bij de 1-oktober-telling.

4.19 Commissie ondersteuning synode (COS)

Deze commissie, waar veel geld in omgaat, heeft als belangrijkste taak het voorbereiden van de synode. Zij wordt ondersteund door een secretarieel medewerker (die ook een aantal andere commissies ondersteunt) en een medewerker communicatie. De commissie vervult de werkgeversrol.
De commissie draagt o.a. zorg voor de website van de NGK en het Jaarboek van de NGK, dat nu vier keer in fysieke vorm is verschenen.
Er wordt een budget gevraagd van € 605.773. Voor de kosten van de synode 2029/2030 is vooralsnog uitgegaan van dezelfde opzet als de Synode Best 2026. Als het goedkoper kan: prima!
De commissie stelt een regeling voor om jongeren als adviseur bij het synodewerk te betrekken en doet suggesties voor verbeteringen in het synodewerk.

4.20 Commissie belijdende kerk (CBK)

De commissie kreeg na bespreking van het eerste rapport op de Synode Deventer 2023 de opdracht verder na te denken over de inhoud en het functioneren van het belijden in al zijn functies: loven, verbinden, oriënteren, onderwijzen, getuigen en beschermen.
Het rapport van de commissie beschrijft waar we vandaan komen (vorige opdracht), bevat een afgeronde analyse over hoe het gaat met het belijden, formuleert aanbevelingen voor verlevendigen en binding en verkent hoe die uitgevoerd kunnen worden.
De commissie doet aanbevelingen voor een proces van verlevendigen met als belangrijkste onderdeel het introduceren van een eigentijds getuigenis, en formuleert concrete aanpassingen voor de kerkorde voor het verstevigen van de binding aan het belijden. Voorgesteld wordt dat een nieuwe commissie zich richt op het uitvoeren van de aanpak voor het verlevendigen van het belijden.
Voor deze 'commissie levend belijden' wordt een budget gevraagd van € 35.000 à € 75.000 vooral voor het ontwikkelen en verspreiden van materialen. Omdat een concrete begroting nog ontbreekt en we niet kunnen werken met een bandbreedte in de gevraagde budgetten, stelt de commissie financiën en beleid voor om jaarlijks € 17.000 beschikbaar te stellen op basis van een concrete jaarbegroting, uiteraard onder de voorwaarde dat de synode deze commissie daadwerkelijk instelt. Voor opgeleverde producten kan

daarnaast een redelijke vergoeding worden gevraagd.
Voorgesteld wordt ook om een 'commissie voor advies voor belijden' in te stellen. De commissie staat kerkenraden, regionale vergaderingen, het college voor kerkelijk beroep en de synode op hun verzoek bij met advies in zaken die betrekking hebben op het belijden van de kerk. Een budgetvoorstel ontbreekt.

4.21 Commissie aansluiting VSE (CAV)

De commissie aansluiting VSE begeleidt en vertegenwoordigt de oud-NGK kerken in het proces om lid te worden van de VSE (Vereniging Samenwerking Emeritering), zoals de laatstgehouden Landelijke Vergadering van de oud-NGK heeft besloten.
De commissie acht het gewenst in de komende periode nog aan te blijven en heeft een budget gevraagd van € 2.000.

4.22 Stichting Evangelie en moslims (BEM) (PM)

De interkerkelijke Stichting Evangelie en moslims verwerft haar inkomsten uit bijdragen van de kerken (een omslag per lid en/of collecten), maakt daarvoor gebruik van onze bankrekening en vraagt elk jaar aan de synode om garant te staan voor het NGK-aandeel in de benodigde financiën (€ 73.320 per jaar). De garantie hoefde nimmer te worden aangesproken. De synode doet een voordracht van twee leden namens de NGK voor het bestuur van de stichting.

5 Financiën kerkverband

5.1 Resultaat instellingen en commissies 2024-2025-2026

Budgetten 2027-2028-2029

In onderstaande tabel zijn de gevraagde budgetten voor de komende periode opgenomen, de budgetten van de afgelopen periode met het bijbehorende verwachte resultaat.

LASTEN (bedragen in €)	Budgetten 27-28-29	Prognose resultaat *) 24-25-26	Budgetten 24-25-26
KerkPunt	2.220.000	1.800.000	1.800.000
Liturgische ondersteuning	4.500	1.383	3.000
Missionaire steunverlening	650.000	626.525	679.200
Dovenpastoraat	350.457	325.311	294.750
TU Utrecht	5.400.000	4.800.000	4.800.000
Studiefinanciering TU	0	-	0
Archief en documentatie	555.000	465.714	486.000
Kerkelijke onderzoeken	15.700	14.272	7.610
Homorelaties in de kerk	Vervallen	1.000	9.000
Contact en eenheid (+Raad v Kerken)	92.900	84.641	92.000
Relaties buitenland	101.650	96.725	103.050
Relatie overheid	75.415	70.832	78.000
Geestelijke verzorging	16.590	13.170	18.720
Evangelie en moslims	PM	(PM)	PM
Verzoening en recht	Vervallen	201	1.500
College kerkelijke beroep	5.000	3.188	10.000
Kerkelijke adviezen	74.500	69.677	87.500
Seksueel misbruik (+Meldpunt)	141.000	40.201	62.000
Interk. Cie geschilbeh.	6.450	8.953	3.000
Gedragscode	Vervallen	251	-
Financiën en beleid	111.000	102.713	110.000
Regiegroep	Vervallen	-71	-
Ondersteuning synode	605.773	566.836	416.000
Beleidsbegroting	Vervallen	-	6.000
Werkwijze synode	Vervallen	-	3.000
Moderamen (kosten zitten in COS)	-	0	7.500
Belijdende kerk > Levend belijden	51.000	9.157	7.500
Aansluiting VSE	2.000	775	10.000
Trendrapport (Kerkpunt/TUU/VN/CFB)	10.000	10.000	10.000
Pastoraat aan predikanten <nieuw>	3.000	-	-
Advies voor belijden	*??*		
Totaal	10.491.935	9.111.454	9.105.330

*) Het resultaat van de jaren 2024 en 2025 is bekend. Dat van 2026 is zo goed mogelijk ingeschat. Kosten voor archief en documentatie zullen hoger uitkomen (verhuizing).

5.2 Baten uit het quotum

De kosten worden vrijwel geheel gedekt door de jaarlijkse opbrengst van het quotum. Een bescheiden deel van de algemene reserve kan worden ingezet.
Hoewel ons bekend is dat sommige gemeenten moeite hebben om elk jaar de begroting van de kerk rond te krijgen, komen de gevraagde bijdragen voor het kerkverband vrijwel probleemloos binnen.

bedragen in €

	Taakstelling 27-28-29	resultaat 24-25-26
Opbrengst quotum		
2024		2.909.415
2025		2.960.499
2026 (prognose)		3.028.937
Totaal (prognose)	10.116.935	8.898.851
Uit algemene reserve	375.000	212.603 *)
	10.491.935	9.111.454

*) Om de opbrengst van de quotumheffingen in evenwicht te brengen met de uitgaven van de commissies in de periode 24-25-26 is een aanvullend bedrag van € 212.603 vereist uit de algemene reserve. De afname van de algemene reserve is blijkens par. 5.4 € 87.000, omdat er anderszins nog wat voordelen waren (zoals rente, vrijval voorziening onderhoud pand ADC).

5.3 Terugblik 2024-2025-2026

1. Naar verwachting worden de begrote budgetten 2024-2025-2026 onder de streep vrijwel exact gerealiseerd.
2. Vier commissies gaven meer uit dan begroot:
   - Dovenpastoraat (stijging salariskosten predikant);
   - Kerkelijke onderzoeken (nieuwe commissie; was nog geen ervaring mee);
   - Interkerkelijke geschillencommissie (meer vraag);
   - Ondersteuning synode (stijging salarissen CAO, extra kosten synode; hogere kosten LPB Media; wellicht was de begroting niet geheel realistisch opgesteld).
3. De meeste commissies bleven (soms ruim) binnen het budget.
4. De opbrengst van het quotum steeg jaarlijks enigszins omdat zowel in 2025 als in 2026 een verhoging is toegepast, noodzakelijk omdat de inkomsten aanvankelijk gebaseerd waren op een ledenaantal dat uiteindelijk lager bleek dan waar we vanuit gegaan waren. Bij de definitieve vaststelling van de begroting door de Synode van Deventer begin 2024 is dit ook aan de synode meegedeeld.
5. De CBB en CFB gaven de Synode Deventer 2023 het advies om in de periode 2027-2028-2029 het quotum beperkt te houden tot gemiddeld € 22,50 per lid. Dat is helaas niet mogelijk gebleken. Zie ook bij de begroting voor de komende periode.

5.4 Overzicht van de reserves en voorzieningen (in €) per 31 december

	2023	2024	2025	2026 Prognose
Continuïteitsreserve	300.000	300.000	300.000	300.000
Ondersteuning kerken	105.767	236.500	222.600	plm. 200.000
Algemene reserve	687.187	660.868	698.795	plm. 600.000

De CFB acht een continuïteitsreserve van € 300.000 nog steeds voldoende om zich mogelijk voordoende risico's op te vangen.

In 2024 is de reserve 'ondersteuning kerken' aangevuld met de reserve van de voormalige Nederlands Gereformeerde Kerken. Het aantal kerken dat uit de landelijke reserve wordt gesteund is heel beperkt. Primair worden dit soort problemen opgevangen door de kerken uit de betreffende regio.

De algemene reserve is in de afgelopen jaren redelijk op niveau gebleven. Een grotere onttrekking was voorzien dan feitelijk gerealiseerd. Een deel van de algemene reserve kan in de komende periode ingezet worden om de toename van het quotum te matigen.

5.5 Ontwikkeling quotum (in €) afgelopen jaren

	Belijdend	Doop	(Gemiddeld) per lid
GKv			
2010			36,93
2011			33,96
2012			32,84
2013			32,84
2014			31,50
2015			29,17
2016			26,25
2017			25,91
2018	30,00	15,00	24,75
2019	30,00	15,00	24,75
2020	30,00	15,00	24,75
2021	30,00	15,00	24,75
2022	30,00	15,00	24,75
2023	30,00	15,00	24,75
NGK			
2024	26,50	13,25	21,77
2025	27,50	13,75	22,63
2026	28,50	14,25	23,51

In dit overzicht hebben we tot het samengaan van GKv en NGK alleen de cijfers van de GKv opgenomen. Om daarin ook de gegevens van de NGK te verwerken was een vrijwel onmogelijke opgave omdat de ondersteuningsstructuur van de NGK niet goed vergelijkbaar was met die van de GKv. Omdat de GKv'ers het grootste aandeel in de huidige NGK vormen, leek ons deze opzet het meest informatief. Voor het gemiddelde per lid zijn we in de periode 2018 – 2023 uitgegaan van 65% belijdende leden en 35% doopleden.

De duidelijke daling van het quotum in de periode 2024 – 2026 heeft als hoofdoorzaak dat de TUU extra subsidie van de Rijksoverheid ontving en een beduidend lager bedrag aan de kerken vroeg.
Van de jaren daarvoor hebben we geen nadere analyse gemaakt, maar we zien dat het quotum steeds afnemend of stabiel is geweest terwijl het aantal leden van de GKv gestaag daalde.

5.6 Ontwikkeling ledenaantallen NGK

	Belijdend	Gedoopt	Totaal
1-10-2022	88.971	49.408	138.379
1-10-2023	85.986	47.722	133.708
1-10-2024	84.524	46.323	130.847
1-10-2025	83.702	45.153	128.855
Prognose			
1-10-2026			126.850
1-10-2027			124.850
1-10-2028			122.850

De ledenaantallen per 1-10-202x zijn bepalend voor de quotumafdracht in 202(x+1), het volgend jaar. Voor de volgende synodeperiode moeten we dus een prognose maken van de ledenaantallen per 1-10 2026, 2027 en 2028.

Hoewel met name de GKv al langere tijd te maken had met ledenverlies, is het verlies in de afgelopen jaren extra groot geweest. Dit heeft, zo vermoeden wij, te maken met o.a. besluiten over man-vrouw-ambt, de fusie GKv en NGK en mogelijk ook de discussie over homoseksualiteit en kerk.
Voor de komende jaren gaan we uit van een minder sterke daling dan in de afgelopen jaren: plm. 2.000 per jaar.

5.7 De gevraagde budgetten 2027-2028-2029

5.7.1 Kostenverhogende factoren

Voor de begroting 2027-2028-2029 (budgetten en quotum) is een drietal algemene factoren van belang.
In de eerste plaats is het ledenaantal in de komende driejaarsperiode gemiddeld 7.287 per jaar lager dan in de huidige periode.
Als de gevraagde budgetten nominaal gelijk zouden blijven aan die van de huidige periode (begroot € 9.105.330), zou het quotum vanwege het lagere aantal leden verhoogd moeten worden naar gemiddeld € 24,31. Dat is een stijging van het quotum met 3,4% (€ 0,80).

Er is evenwel nog een tweede bepalende factor: de algemene kostenstijging. De cpi (consumentenprijsindex) was van 2023 > 2024 3,3% en van 2024 > 2025 ook 3,3%. Van 2025 > 2026 (april) is dat 3,4%. Bron : CBS.

En ten slotte stegen de loonkosten in de afgelopen jaren zelfs met meer dan 5% per jaar.

Daarom is het voor de komende periode gevraagde totaalbedrag ad € 10.491.935, 15% meer dan in de periode 2024-2025-2026, overwegend goed verklaarbaar op basis van de algemene trends.

5.7.2 Waar zien we een kostenstijging en wat is daarvan de reden?

Kerkpunt

Kerkpunt heeft zowel in de afgelopen drie jaar als de drie jaar daarvoor hetzelfde bedrag (€ 600.000/jaar) ontvangen. De kosten waren in de afgelopen periode al hoger dan dat bedrag, maar een deel kon gedekt worden uit de reserve bij Kerkpunt. De reserve is nu niet zo groot meer. De kosten hebben vooral te maken met salarissen en die zijn in de afgelopen jaren fors gestegen. De algemene reserve van Kerkpunt is per ultimo 2025 € 461.000. Eind 2026 zal deze dalen naar een kleine € 400.000. De reserve zal in de komende

periode verder worden aangesproken.

Dovenpastoraat
De stijging is het gevolg van de toename van de personeelslasten.

TU Utrecht
De TUU vraagt een bedrag dat 12,5% meer is dan in de lopende periode. De oorzaken zijn de gestegen personeelskosten en hogere kosten voor de huisvesting.

Archief en documentatiecentrum
In de afgelopen jaren heeft de commissie buiten het reguliere budget een beroep kunnen doen op een 'eigen' reserve en een voorziening onderhoud voor een deel van de kosten. Verder zijn ook de lasten voor personeel en huisvesting gestegen na de verhuizing naar Utrecht.

Seksueel misbruik
De commissie meldt dat de kosten voor het Meldpunt door de stijgende vraag toenemen van € 0,14 tot € 0,36 per lid per jaar. In het commissierapport is dit nader toegelicht.

Interkerkelijke geschilbehandeling
Het aantal voorgelegde geschillen ligt op een hoger niveau dan waar drie jaar geleden van uitgegaan was.

Ondersteuning synode
In het gevraagde budget zit een fors deel voor personele en externe kosten (secretariaat, communicatie,…). De kosten voor de synode zijn hoog.

Commissie levend belijden
De commissie levend belijden opteert voor een derde periode onder een andere naam en met een concrete opdracht. Het gevraagde budget is hoger dan in de huidige periode. Tevens wordt voorgesteld een extra commissie te benoemen, waarvan het budget onbekend is.

Pastoraat aan predikanten
Dit is een nieuwe commissie (die feitelijk al actief is) op voorstel van de commissie kerkelijke adviezen.

5.7.3 Conclusie financieel

De gevraagde budgetten zijn overwegend goed verklaarbaar en als aanvaardbaar te duiden, ook in historisch perspectief (in 2015/2016 was het quotum bij de GKv nominaal nagenoeg hetzelfde als wat nu de uitkomst is).
Als we bij dit begrotingsbedrag uitrekenen welke bijdrage de kerken moeten betalen komen we op een quotum van gemiddeld € 28,01 per lid per jaar, € 4,50 meer dan in 2026.
Met inbreng van € 375.000 uit de algemene reserve kan het quotum beperkt worden tot (gemiddeld) € 27,01 per jaar. De CFB acht dit een aanvaardbaar bedrag. Dit bedrag wordt gedifferentieerd naar doop- en belijdende leden, zodanig dat dezelfde opbrengst wordt gerealiseerd.

5.7.4 Conclusie inhoudelijk

Beleidsmatig gezien zullen vooral de TUU, Kerkpunt, Missiefonds (Verre Naasten) en de commissie kerkelijke adviezen aan de slag gaan met de waarnemingen uit het trendrapport. Als de synode deze waarnemingen ondersteunt, kunnen we concluderen dat genoemde instellingen/commissies duidelijk werken aan de aangegeven inhoudelijke prioriteiten zoals ook door de kerken/regionale vergaderingen naar voren zijn gebracht.

5.8 Enkele overpeinzingen van de CFB

De bestaande aanpak met betrekking tot de vast te stellen budgetten kent een aantal problematische kanten.
De synode vergadert elke drie jaar. Alle commissies en instellingen leggen verantwoording af van de opdracht die ze ontvingen van de vorige synode en formuleren een nieuwe opdracht als zij dat wenselijk achten.
Zij 'verdedigen' ter synode hun eigen voorstellen en opdrachten voor de volgende periode. Het moderamen faciliteert de bespreking en zorgt voor ordentelijke besluitvorming. De synode – het collectief – is verantwoordelijk voor wat er besloten wordt.
De synode bestaat veelal uit leden die geen deel uitmaakten van de vorige synode. Zij beginnen dus bij 'af'. Zij moeten zich verdiepen in wat de commissies doen en het is vaak lastig te beoordelen of ze de middelen daadwerkelijk nodig hebben die zij vragen.
De commissie CFB smeedt alle deelbegrotingen samen tot één integrale begroting en gaat inhoudelijk, beleidsmatig na of de commissie en instellingen werken aan de gewenste prioriteiten.
Stel dat de CFB van mening is dat het totale budget dat gevraagd wordt, te groot is om in redelijkheid aan de kerken via het quotum te laten bekostigen, heeft de CFB dan de positie om bij de bespreking van de begroting voorstellen te doen om aan bepaalde commissies of instellingen minder geld beschikbaar te stellen?
Wij denken dat zulks slechts beperkt mogelijk is; het is immers aan de synode om vast te stellen of een commissie de gevraagde voornemens kan gaan uitvoeren met de benodigde middelen. Hooguit kan de CFB suggesties doen waar het een tandje minder kan – en dat doen we ook -, maar daarmee begeeft de CFB zich al snel op glad ijs respectievelijk de stoel van de synode.
En ook het moderamen heeft (tot op heden) zo'n positie niet of nauwelijks. Daar komt nog bij dat de commissie- en instellingsrapporten met bijbehorende begroting afzonderlijk in de volgende synodezittingen aan de orde komen.
Een ander fenomeen is dat het aantal commissies met alle goede bedoelingen de neiging heeft toe te nemen, terwijl een commissie zelf niet zo snel voorstelt ermee te stoppen of de commissie samen te voegen met een andere.
Het is dus (in elk geval voor de CFB) lastig om sturing te geven aan een debat over de budgetten. En zonder sturing kan het alle kanten op gaan….

Hoe gaat dat bij een gewone vereniging?

Ter vergelijking nemen we een vereniging met een bestuur en een aantal commissies voor deeltaken van de vereniging. Elk jaar moet een begroting worden gemaakt en elke commissie heeft haar inbreng: wij hebben die en die taak/opdracht en hebben daar volgend jaar zoveel geld voor nodig.
Het bestuur heeft de verantwoordelijkheid om aan de algemene vergadering (AV: het beslissende orgaan) een verantwoorde begroting voor te leggen met een contributievoorstel dat voor de leden redelijk en aanvaardbaar is. In het traject naar de begroting zal het bestuur dan vaak met sommige commissies tot een vergelijk moeten komen om tot een lager budget te komen. Het bestuur i.c. de penningmeester brengt de begroting uiteindelijk in bij de AV en verdedigt deze. Uiteraard kan de AV wijzigingen aanbrengen (deze commissie toch wat meer en een andere dan maar wat minder etc.) en wordt de begroting vastgesteld. De commissies moeten het er dan mee doen. Punt.
Tja, en zo werkt een synode (zakelijk gezien: helaas) niet…

Een ander verschil is dat commissies waarvan de begroting in het geheel ongewijzigd kan worden meegenomen en die taken hebben die passen in het vastgestelde strategisch beleid van de vereniging, niet of nauwelijks besproken worden. De meeste bestuursleden zitten er al langer en hebben de jaren ervoor ook de begroting besproken en weten dus waar het om gaat.
Een synode begint bij 'af', zoals opgemerkt. En dus wordt ook tijd besteed aan commissies die een 'standaard' takenpakket hebben. Zakelijk gezien is dat niet altijd efficiënt.

Overigens kunnen we wel de vraag opwerpen of een bepaalde commissie nog wenselijk of noodzakelijk is voor de kerken en het kerkverband en of de betreffende taak mogelijk op een andere manier kan worden opgepakt. Het ware wenselijk dat bij elke commissie of instelling die vraag gesteld wordt, niet alleen vanwege de inhoud, maar ook vanwege de kosten. De kerken werken tenslotte niet als pinautomaat.

Wat de kerken gezamenlijk doen en bekostigen zou moeten passen binnen een inhoudelijk-strategisch kader. Dan heb je een ijkpunt.
Als alle commissies en instellingen ook op langere termijn doorgaan met ongeveer hetzelfde takenpakket als nu, is het waarschijnlijk dat in de periode 2030-2032 het gevraagd totaalbudget weer minstens 10% hoger komt te liggen bij een mogelijk nog steeds afnemend ledenaantal.
Er kan dus een moment komen dat bezinning op het totale takenpakket urgent wordt.
Anderzijds kan ter relativering worden opgemerkt dat de leden van de kerken de kostenstijging grosso modo kunnen 'bijhouden' omdat ook hun inkomens stijgen.
Maar de discussie over 'koopkrachtplaatjes' laten we over aan de landelijke politiek….

Concept-besluiten Synode Best bij de eerste behandeling van de budgetten 2027-2029

Materiaal: rapport van de commissie financiën en beleid en alle rapporten van de commissies en instellingen.

De Synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, gehouden in Best 2026,

Besluit 1:
1. de diverse budgetten voor de jaren 2027 – 2029 *voorlopig* vast te stellen als in onderstaand overzicht; <tabel 5.1>
2. aan het einde van de synodezittingen in 2027 de budgetten definitief vast te stellen als basis voor de bijdrage van de kerken;
3. als penningmeester van het kerkverband te benoemen de heer John de Leeuw als opvolger van de heer Henk Rompelman.

Gronden:
1. De in het trendrapport aangegeven prioriteiten zijn duidelijk opgenomen in de plannen en opdrachten van de verschillende commissies en instellingen.
2. De voorgenomen activiteiten van de commissies en instellingen zijn dienstbaar aan (de ontwikkeling van) de plaatselijke kerken en het kerkverband.
3. Het is van belang voor het verrichten van de financiële handelingen in 2027 tijdig in 2026 een nieuwe penningmeester te benoemen, zodat deze personele wisseling op tijd kan worden doorgegeven aan de verschillende instanties als de bank en de Kamer van Koophandel.

Bijlage

Bijlage 1: opdracht van de Synode Deventer 2023

De synode van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, gehouden in Deventer 2023, besluit aan de commissie financiën en beleid de volgende opdrachten te geven:

1. evalueer het proces om te komen tot een beleidsbegroting voor de synode van Deventer 2023, het resultaat daarvan en de wijze waarop de synode de beleidsbegroting heeft besproken en vastgesteld;
2. verwerk de bevindingen van de evaluatie in de aanpak van de beleidsbegroting voor de synode van 2026 en doe hiervan kort verslag in het rapport aan de volgende synode;
3. draag zorg voor het beheer van de financiën van het landelijk kerkverband van de Nederlandse Gereformeerde Kerken in overeenstemming met de daartoe vastgestelde landelijke regeling 'financiën landelijk kerkverband' bij artikel E7 van de Kerkorde;
4. draag zorg voor het voortzetten van de bestaande regelingen voor het boekjaar 2023, voor het samenvoegen van de administraties van de twee kerkverbanden, voor het informeren van alle betrokkenen over de consequenties hiervan (zoals het adres om declaraties in te dienen), en na afsluiting van de afzonderlijke boekhoudingen voor de uitvoering van de accountantscontrole van de financiën van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de kascontroles binnen de Nederlands Gereformeerde Kerken;
5. onderzoek of er een ontwikkeling is waarbij doopleden lid in volle rechten worden zonder openbare geloofsbelijdenis te doen en dus niet als 'belijdende leden' meegeteld worden voor de afdracht (quotum) aan het kerkverband;
6. onderzoek ook of het aantal 'overige leden' toeneemt, wat daarvan de oorzaak is en waaruit deze groep bestaat;
7. bereid de begroting 2027 – 2029 voor, zodanig dat de synode daarover integrale en beleidsrijke besluiten kan nemen;
8. overleg daartoe tijdig met de landelijke commissies en instellingen over hun beleidsmatige prioriteiten en budgettaire wensen;
9. onderzoek ook anderszins welke beleidsprioriteiten de meeste aandacht behoeven ter ondersteuning van de plaatselijke kerken en voor de verdere ontwikkeling van het kerkverband;
10. neem aanvragen van steunbehoevende kerken in ontvangst en handel deze af in afstemming met Verre Naasten, benoem hiervoor een portefeuillehouder en verleen in voorkomende gevallen steun in overeenstemming met de landelijke regeling E7 (financiële steunverlening) (zie ook artikel 29, besluit 4 van de besluiten over commissie missionaire steunverlening);
11. rapporteer hierover aan de synode van 2026.

Gronden:

1. Aan de Synode Deventer 2023 is voor het eerst een integrale, beleidsrijke begroting aangeboden waarbij de synode in positie wordt gebracht om inhoudelijk verantwoorde keuzes te maken binnen een haalbaar en verantwoord financieel kader. Het is verstandig om het proces en het resultaat te evalueren met als belangrijkste vraag of de inhoud van alle beleidsvoornemens goed over het voetlicht is gebracht en welke verbeterpunten kunnen worden vastgesteld.
2. De verbeterpunten dienen bij het toewerken naar een volgende beleidsbegroting te worden betrokken.
3. Het is goed om de bestaande commissies en instellingen tijdig te betrekken bij het formuleren van beleidsmatige prioriteiten, die dienstbaar zijn aan de plaatselijke kerken en het kerkverband.
4. Ook op andere manieren (door de kerken/regionale vergaderingen zelf te raadplegen) kan onderzocht worden waarmee de kerken het meest gediend zijn.
5. De werkzaamheden voor het financieel beheer zijn vastgelegd in de regeling bij artikel E7 van de Kerkorde.